

İÇİNDEKİLER

YEDİNCİ BASIYA ÖNSÖZ.....	7
ALTINCI BASIYA ÖNSÖZ	9
BEŞİNCİ BASIYA ÖNSÖZ	11
DÖRDÜNCÜ BASIYA ÖNSÖZ	13
ÜÇÜNCÜ BASIYA ÖNSÖZ	14
İKİNCİ BASIYA ÖNSÖZ.....	15
ÖNSÖZ	17
İÇİNDEKİLER.....	19
GİRİŞ	29

§1. YAKALAMA (m. 90 - 99)

I. ÖNLEME VE KORUMA TEDBİRİ OLARAK YAKALAMA	35
A. Genel Bilgi	35
B. Önleme Yakalaması.....	38
1. Genel Olarak.....	38
2. Önleme Yakalaması Yapılacak Haller.....	39
a. Kamu Düzeni veya Güvenliğini Tehdit Eden Bir Tehlikenin Ortadan Kaldırılması Amacıyla Yapılan Önleme Yakalaması.....	39
b. Kişinin Kendi veya Bir Başkasının Vücudu ve Hayatı Bakımından Tehlikeli Bir Durumdan Kişileri Korumak Amaçıyla Yapılan Önleme Yakalaması	40
3. Önleme Yakalaması Yapmada Yetki	41
C. Muhafaza Altına Alma ve Koruma Amaçlı Özgürlüğün Kısıtlanması	42
1. Muhafaza Altına Alma	42
2. Koruma Amaçlı Özgürlüğün Kısıtlanması (5271 TMK'nın m. 432 – 437)	43
D. Durdurma ve Kontrol İşlemleri (PSVK. m. 4/A ve Yön. m. 27).....	48
E. Adli Yakalama.....	54
1. Genel Olarak.....	54
2. Suçüstü Halinde Yakalama Şartları.....	55
a. Suç Teşkil Eden Fiilin, Suçüstü Halinde İşlenmesi Şartı	56

b. Failin Kaçma Olasılığının Bulunması veya Kimliğini Belirleme Olanağının Bulunmaması Şartı	58
aa. Failin Kaçma Olasılığının Bulunması	58
bb. Kimliğini Belirleme Olanağının Bulunmaması.....	59
3. Şikayete Bağlı Suçlarda Şikayetin Gerçekleşmesi Şartı.....	60
4. Resmi Sıfatlı Kişilerin Yakalama Şartları.....	61
5. Kolluğun Özel Yakalama Yetkisi (Yön. m. 5).....	66
F. Yakalama Emri ve Nedenleri ile İnfaz Usulü (m. 94 ve 98)	68
1. Genel Açıklama.....	68
2. Yakalama Emri Nedenleri	71
3. Yakalama Emrini Vermekle Yetkili Merciler	75
4. Yakalama Emrinin İçeriği	76
5. Yakalama Emrinin İnfazı	76
a. Soruşturma Aşamasında Çıkarılan Yakalama Emrinin İnfazı.....	78
aa. Kamu Davası Açılmamış İse	78
bb. Kamu Davası Açılmış İse	79
aaa. İddianame Kabul Edilmemiş İse	79
bbb. İddianame Kabul Edilmiş İse.....	80
b. Kovuşturma Aşamasında Çıkarılan Yakalama Emrinin İnfazı.....	81
c. Sesli ve Görüntülü İletişim Sisteminin Kullanılması Suretiyle Sorgunun Yapılması veya İfadenin Alınması	84
d. Diğer Yakalama Emirlerinin İnfazı.....	90
II. YAKALAMA USULÜ VE HUKUKİ SONUÇLARI.....	90
A. Genel Bilgi.....	90
B. Yakalama İşlemi	90
C. Yakalamanın Hukuki Sonuçları.....	99
1. Yakalama Sebebinin ve Suç İsnadını Öğrenme Hakkı	100
2. Haklarını Öğrenme Hakkı.....	102
3. Yakınlarına Haber Verme Hakkı.....	102
4. Hakim Önüne Çıkarılma Hakkı	102
5. Müdafî Talep Etme Hakkı	102
6. Yakalanan Şahsın İfade Verme Hakkı	103
7. Yakalanan Kişinin Sorgu Hakkı.....	103
8. Hakime Başvurma Hakkı.....	103
9. Serbest Bırakıldıktan Sonra Tekrar Yakalanmama Hakkı	103

III. ÖZELLİK ARZEDEN DURUMLAR.....	104
A. Çocuklar Bakımından Yakalama Yetkisinin Sınırlandırılması (Yön. m. 19)	104
B. Askeri Kişilerin Yakalanması	105
C. Tutuklama Yasağı Bulunan Hallerde Yakalama Yetkisinin Sınırlandırılması.....	106

§2. GÖZALTINA ALMA (m. 91)

I. GENEL BİLGİ	107
II. GÖZALTINA ALMAYI GEREKTİREN HALLER	109
A. Serbest Bırakılmayan Yakalanan Kişinin Gözaltına Alınması (m. 91/1-2)	109
B. Yakalama Müzekkeresine Dayanan Gözaltına Alma	111
C. Kimliğini İspat Edilemeyenlerin Gözaltına Alınması	111
D. Sınır Dışı Edileceklerin Gözaltına Alınması	113
III. ÖZELLİK ARZEDEN DURUMLAR.....	114
A. Dokunulmazlık Sahibi Olanların Gözaltına Alınması.....	114
B. Bazı Kamu Görevlilerin Gözaltına Alınması	115
1. Memurların Gözaltına Alınması.....	116
2. Yüksek Yargı Mensuplarının Gözaltına Alınması.....	116
3. Vali ve Kaymakamların Gözaltına Alınması	117
4. Hakim ve Savcıların Gözaltına Alınması.....	117
5. Avukatların ve Noterlerin Gözaltına Alınması	117
6. Üniversite Öğretim Üyesi, Öğretim Görevlisi ve Öğretim Görevlisi Yardımcıların Gözaltına Alınması.....	118
C. Basın Görevlilerin Gözaltına Alınması	118
D. Askeri Personelin Gözaltına Alınması.....	119
E. Çocukların Gözaltına Alınması.....	121
F. Yabancıların Gözaltına Alınması.....	122
IV. GÖZALTINA ALMAYA YETKİLİ KİŞİLER	124
V. GÖZALTİ SÜRESİ	125
A. Genel Bilgi	125
B. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Gözaltı Süresi.....	126
C. Anayasada Gözaltı Süresi	129
D. Ceza Muhakemesi Kanunda Gözaltı Süresi (m. 91, I ve IV)	131
E. 430 Sayılı KHK Bakımından Gözaltı Süresi	135

F. Terör Suçları ile Örgüt Faaliyeti Çerçevesinde İşlenen Suçlar Bakımından Gözaltı Süresi	136
G. Olağanüstü Hal İlan Edilen Yerlerde Gözaltı Süresi.....	137
H. Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliği'ne Göre Gözaltı Süresi	138
VI. GÖZALTI KARARI VE GÖZALTI SÜRESİNİN UZATILMASININ DENETLENMESİ (m. 91, V).....	139
VII. GÖZALTI SÜRELERİN MAHKUMİYETTEN MAHSUP EDİLMESİ.....	143
VIII.GÖZALTINA ALMA KARARI VE UYGULANMASI.....	148
A. Gözaltına Alınan Kimsenin Nezarethaneye Konulması	148
1. Gözaltına Alınan Kişinin Konulacağı Yer: Nezarethaneler	148
2. Nezaret Giriş ve Çıkışlarında Doktor Raporlarının Alınması	152
3. Nezarete Giriş Sırasında Kişinin Üzerinin Aranması.....	155
4. Nezarethane İşlemleri (Yön. m.11).....	156
5. Nezarethanelerin Denetlenmesi (m. 92- Yön. m. 26).....	157
IX. GÖZALTI SÜRESİNİN TAMAMLANMASINDAN SONRA YAPILACAK İŞLEMLER	158
A. Genel Açıklama	158
B. Nezarethaneden Çıkış İşlemleri	159
C. Gözaltına Alınan Kişinin Serbest Bırakılması	159
D. Gözaltına Alınan Kişinin Hâkim Önüne Çıkarılması (m. 91, I-VI-VII)	161
X. GÖZALTINA ALINMA İŞLEMİNİN HUKUKİ SONUÇLARI.....	164
A. Genel Bilgi.....	164
B. Gözaltına Alınan Kişinin Hakları	164
1. Gözaltına Alınma Nedeni ile Hakkındaki İsnadı Öğrenme Hakkı	164
2. Haklarını Öğrenme Hakkı.....	167
3. Müdafiden Yararlanma Hakkı.....	167
4. Susma Hakkı	168
5. Lehe Olan Delilleri İleri Sürme Hakkı	168
6. İşkence ve Diğer Zalimane İnsanlık Dışı ya da Küçük Düşürücü Muameleye Tabi Tutulmama Hakkı.....	169
7. Mahkemeye Başvurma Hakkı	170
8. Yakınlarına Haber Verme Hakkı.....	170
9. Savunma Hakkı	170
10. Hakim Önüne Çıkarılma Hakkı (m. 91, I-VI)	172
11. Aynı Suçtan Dolayı İkinci Kez Gözaltına Alınmama Hakkı	172
12. Sağlık Koşullarına Uyuma ve Bu Koşulları İsteme Hakkı	174

§3. TUTUKLAMA (m. 100 - 108)

I. GENEL BİLGİ	175
II. TUTUKLAMA ŞARTLARI (m. 100)	181
A. Genel Açıklama	181
B. Tutuklama Yasağının Bulunmaması (m. 100, IV)	183
C. Kuvvetli Suç Şüphesinin Varlığını Gösteren Somut Delillerin Bulunması (m. 100, I)	191
D. Tutuklama Nedenleri (m. 100, II-III)	193
1. Tutuklama Nedeni Sayılan Haller (m. 100, II)	195
a. Şüpheli veya Sanığın Kaçması, Saklanması veya Kaçacağı Şüphesini Uyandıran Olguların Bulunması (m. 100, II, a)	195
b. Şüpheli veya Sanığın Davranışlarının Tutuklama Nedeni Sayılması (m. 100, II, b)	197
aa. Delilleri Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme (m. 100, II, b,1)	197
bb. Delillerin Karartılmasına Dair Kuvvetli Şüph Sebeplerinin Varlığı (m.100, II, b,2)	198
2. Karine Olarak Tutuklama Nedeninin Varsayıldığı Haller	200
E. Tutuklamada Orantılık İlkesi (m. 100, I)	204
III. ŞÜPHELİ VEYA SANIĞIN TUTUKLANMASI	206
A. Genel Bilgi	206
B. Tutuklama Kararı Vermede Görevli ve Yetkili Mercii (m. 101, I fıkrasının, 1. cümlesi)	206
C. Tutuklama Kararının Verilmesinde Usul (m. 101)	209
1. Soruşturma Evresinde	209
2. Kovuşturma Evresinde	212
3. Tutuklama Kararının Yüze Karşı Verilmesi – Gıyabi Tutuklama Yasağı	213
a. Genel Bilgi	213
b. Tutuklama Kararının Yüze Karşı Verilmesi	214
c. Gıyabi Tutuklama Yasağı ve İstisnai Haller	214
D. Sorgu Zaptı ve İçeriği	216
E. Tutuklama Kararının Gerekçeli Olması (m. 34; 101, II)	219
F. Tutuklama Kararının Sonuçları (m. 107)	223
G. Tutuklama Kararına İtiraz (Tahliye talebi- m. 101, V)	228
1. Genel Bilgi	228
2. İtirazın Yapılış Şekli	230
3. İtirazı İnceleyecek Mercii	231

4. İtirazı İnceleme Usulü.....	241
5. İtiraz Üzerine Verilen Kararlar	242
H. Tutuklulukta Geçecek Süre (m. 102).....	243
İ. Tutukluluk Halinin Gözden Geçirilmesi (m. 108)	264
1. Soruşturma Evresinde Tutukluluk Halinin Gözden Geçirilmesi (m. 108, I-II)	269
2. Kovuşturma Evresinde Tutukluluk Halinin Gözden Geçirilmesi (m. 108, III)	274
a. Sanığın Serbest Bırakılması.....	276
b. Sanığın Serbest Bırakılması İle Birlikte Adli Kontrole Tabi Tutulması.....	276
c. Tutukluluk Halinin Devamına Karar Verilmesi	276
IV. ŞÜPHELİ VEYA SANIĞIN SALIVERİLMESİ	279
A. Genel Bilgi.....	279
B. Tutuklama Talebinin Reddi (m. 101, IV – V)	281
C. Tutuklama Kararının Geri Alınması (m. 103).....	282
1. Adli Kontrol Kararı Verilmek Suretiyle Tutuklama Kararının Geri Alınması (m. 103, I - 105).....	283
2. Cumhuriyet Savcısının Kararı İle Şüphelinin Serbest Bırakılması (m. 103, II)	284
3. Tutuklunun Saliverilmesi (m. 104 ilâ 106)	285
a. Saliverilme (Tahliye) Talebi (m. 104, I)	285
b. İnceleme Usulü.....	286
aa. Talebin Reddi.....	287
bb. Talebin Kabulü.....	290
V. TUTUKLAMA KARARININ KENDİLİĞİNDEN HÜKÜMSÜZ KALMASI	292
VI. TUTUKLAMA KARARININ İNFAZI	293
A. Vicahi Tutuklama Kararlarının İnfazı	293
1. Başka Bir Suçtan Tutuklu veya Hükümlü Olmama Halinde Tutuklama Kararının İnfazı	293
2. Başka Bir Suçtan Hükümlü Olma Halinde Tutuklama Kararının İnfazı	293
B. Kural Olarak Gıyabi Tutuklama Kararı Verilememesi, Gıyabi Tutuklama Kararının Yakalama Müzekkeresine Dönüşmesi ve Yakalama Müzekkeresinin İnfazı.....	294
1. Kural Olarak Gıyabi Tutuklama Kararı Verilememesi	294
2. Gıyabi Tutuklama Kararlarının Yakalama Müzekkerelerine Dönüşmesi.....	294

3. Yakalama Emri ve Nedenleri	295
4. Yakalama Emrinin İnfazı	295
C. Hükmen Tutukluluk.....	296
D. İnfazda Sıra.....	298
1. Tutuklama Kararlarının İnfazında Sıra	298
a. Genel Olarak	298
b. Aynı Tarihte Verilen Birden Fazla Tutuklama Kararının İnfazı	299
c. Ayrı Tarihlerde Verilen Birden Fazla Tutuklama Kararının İnfazı	300
d. Birden Fazla Tutuklama Müzekkeresinin Kayıt İşlemleri	300
2. Hüküm- Hüküm Özü ve Tutuklama Kararlarının İnfazında Sıra	301
a. Kural.....	301
b. Hüküm Özü İle Hüküm Kararının İnfazında Sıra	301
c. Hüküm Özü İle Tutuklama Kararının İnfazında Sıra	301
aa. Tutuklama Müzekkeresinin İnfazı Devam Ederken Hüküm Özü Kararı Verilmesi Hali	301
bb. Hüküm Özü Kararının İnfazı Devam Ederken, Tutuklama Kararı Verilmesi Hali	302
cc. Tutuklama Müzekkeresinin İnfazı Devam Ederken, Hüküm Kararının Verilmesi Hali.....	302
dd. Tutuklama Kararının veya Hüküm Özü Kararının İnfazı Devam Ederken, Hapse Çevirme Kararının Verilmesi Hali.....	302
E. Tutuklama Kararının Yerine Getirildiği Kurumlar (5275 sayılı K. m. 111)	303
F. Tutukevine Kabul	304
G. Tutukluların Barındırılması.....	304
H. Tutukluların Hakları ve Kısıtlayıcı Önlemler ile Yüklümlülükler (5275 sayılı Kanunun m. 114, 115 ve 116).....	305
1. Tutukluların Hakları	305
a. Tutuklunun Çalıştırılması	305
b. Tutuklunun Ziyaretçi Kabulü	305
c. Tutuklunun Haberleşme Hakkı	305
d. Tutuklunun Müdafî Seçme Hakkı.....	305
e. Tutuklunun Müdafî İle Haberleşmesi Hakkı.....	306
2. Kısıtlayıcı Önlemler	306
3. Tutukluların Yüklümlülükleri	306
VII. TUTUKLULUĞUN MAHSUBU	307

§4. ADLİ KONTROL (m. 109 - 115)

I. GENEL AÇIKLAMA	317
II. ADLİ KONTROLÜN ŞARTLARI.....	320
A. Soruşturma Aşamasında Adli Kontrole Hükmedilmesi (m. 109,I -II).....	320
1. Tutuklama Şartlarının Bulunması	320
2. Bir Suç Sebebiyle Bir Soruşturmanın Yürütülmesi	321
3. Cumhuriyet Savcısının Talepte Bulunması	322
4. Sulh Ceza Hakimince Karar Verilmesi	322
B. Kovuşturma Aşamasında Adli Kontrole Hükmedilmesi (m. 110, III)	323
III. ADLİ KONTROL YÜKÜMLÜLÜKLERİ (m. 109, III)	323
A. Genel Açıklama	323
B. Adli Kontrol Kapsamında Hükmedilebilecek Yükümlülükler	324
1. Yurt Dışına Çıkamama (m. 109, III –a)	324
2. Belirlenen Yerlere Belirtilen Süreler İçinde Başvurma (m. 109, III –b)	325
3. Çağrılara ve Kontrol Tedbirine Uyma (m. 109, III –c).....	326
4. Taşıtları Kullanamamak ve Sürücü Belgesini Teslim Etmek (m. 109, III –d).....	328
5. Tedavi veya Muayene Tedbirine Uyma (m. 109, III –e)	329
6. Güvence (m. 109, III-f, 113, 114 ve 115)	330
7. Silah Bulunduramamak ve Taşıyamamak (m. 109, III – g)	334
8. Mağdurun Haklarının Güvence Altına Alınması (m. 109, III – h).....	334
9. Aile Yükümlülüklerinin Yerine Getirilmesine ve Nafakanın Ödenmesine Dair Güvence (m. 109, III-i)	335
10. Konutunu Terk Etmemek (m. 109, III –j)	336
11. Belirli Bir Yerleşim Bölgesini Terk Etmemek (m. 109, III-k).....	339
12. Belirlenen Yer veya Bölgelere Gitmemek (m. 109, III – l)	339
IV. ADLİ KONTROL KARARININ VERİLMESİ	340
A. Genel Bilgi.....	340
B. Adli Kontrol Kararını Vermede Görevli ve Yetkili Mercii (m. 110, I ve III)	341
C. Adli Kontrol Kararının Verilmesinde Usul	344
1. Soruşturma Evresinde	344
2. Kovuşturma Evresinde.....	346
D. Sorgu Zaptı ve İçeriği	347
E. Adli Kontrol Kararının Gerekçeli Olması (m. 34; 101, I fıkra, 2. cümle)	350

V. ADLİ KONTROL KARARININ KALDIRILMASI TALEBİ VE İNCELEME USULÜ (m. 110, II – 111, I).....	351
A. Genel Açıklama	351
B. Adli Kontrol Kararının Kaldırılması Talebi.....	352
C. İnceleme Usulü	352
VI. TUTUKLAMA KARARININ GERİ ALINARAK ADLİ KONTROL TEDBİRİ UYGULANMASI TALEBİ (m. 103).....	355
VII. ADLİ KONTROL ALTINDA GEÇEN SÜRE (m. 110/A).....	356
VIII. ADLİ KONTROL TEDBİRİNİN SONA ERMESİ	356
IX. ADLİ KONTROL KARARINA İTİRAZ (m.111, II).....	357
A. Genel Bilgi	357
B. İtirazın Yapılış Şekli ve Hükme Etkisi	358
C. İtirazı İnceleyecek Mercii	359
D. İtirazı İnceleme Usulü.....	362
E. İtiraz Üzerine Verilen Kararlar	363
X. ADLİ KONTROL KARARININ İNFAZI	365
XI. TEDBİRLERE UYMAMA VE SONUÇLARI (m. 112)	366
XII. ADLİ KONTROL ALTINDA GEÇEN SÜRENİN MAHSUBU (m. 106, VI).....	368
XIII. ADLİ KONTROL TEDBİRİ İLE İLGİLİ UYGULAMA SORUNLARI.....	369

§5. KORUMA TEDBİRLERİNDEN DOLAYI TAZMİNAT DAVALARI (m. 141 - 144)

I. GENEL OLARAK.....	371
II. TAZMİNAT İSTEYEBİLECEK KİŞİLER (Tazminat Gerektiren Haller)	375
A. Suç Soruşturması veya Kovuşturması Sırasında; Kanunlarda Belirtilen Koşullar Dışında Yakalanan, Tutuklanan veya Tutukluluğunun Devamına Karar Verilen Kişiler.....	376
B. Suç Soruşturması Sırasında, Kanuni Gözaltı Süresi İçinde Hakim Önüne Çıkarılmayan Kişiler	377
C. Suç Soruşturması veya Kovuşturması Sırasında; Kanuni Hakları Hatırlatılmadan veya Hatırlatılan Haklarından Yararlandırılma İsteği Yerine Getirilmeden Tutuklanan Kişiler	378
D. Suç Soruşturması veya Kovuşturması Sırasında; Kanuna Uygun Olarak Tutuklandığı Halde Makul Sürede Yargılama Mercii Huzuruna Çıkarılmayan ve Bu Süre İçinde Hakkında Hüküm Verilmeyen Kişiler.....	379
E. Suç Soruşturması veya Kovuşturması Sırasında; Kanuna Uygun Olarak Yakalandıktan veya Tutuklandıktan Sonra Haklarında Kovuşturmaya Yer Olmadığına veya Beraatlerine Karar Verilen Kişiler	380

F. Suç Soruşturması veya Kovuşturması Sırasında; Mahkum Olup Da Gözaltı ve Tutuklulukta Geçirdiği Süreleri, Hükümlülük Sürelerinden Fazla Olan veya İşlediği Suç İçin Kanunda Öngörülen Cezanın Sadece Para Cezası Olması Nedeniyle Zorunlu Olarak Bu Cezayla Cezalandırılan Kişiler	385
G. Suç Soruşturması veya Kovuşturması Sırasında; Yakalama veya Tutuklama Nedenleri ve Haklarındaki Suçlamalar Kendilerine, Yazıyla veya Bunun Hemen Olanaklı Bulunmadığı Hallerde Sözle Açıklanmayan Kişiler	385
H. Suç Soruşturması veya Kovuşturması Sırasında; Yakalanmaları veya Tutuklanmaları Yakınlarına Bildirilmeyen Kişiler	388
İ. Yakalama, Adli Kontrol veya Tutuklama İşlemine Karşı Kanunda Öngörülen Başvuru İmkânlarından Yararlandırılmayan Kişiler	388
III. TAZMİNAT İSTEYEMEYECEK KİŞİLER (Tazminat Gerektirmeyen Haller)	389
IV. YARGILAMA USULÜ	390
A. Genel Olarak	390
B. Karar veya Hükümlerin Kesinleşmesi(m.142,I)	392
C. Tazminat İsteminde Süre (m. 141, I).....	394
D. Tazminat İstemine Yetkili Kişiler (m. 142, I).....	396
E. Yetkili ve Görevli Mahkeme (m. 141, II).....	399
F. Komisyona Başvurulması	400
G. Tazminat Davasının Açılması	407
H. Tazminat Miktarının Belirlenmesinde Dikkat Edilecek Hususlar.....	410
İ. Tazminat Hükümünün İnfazı	415
V. TAZMİNATIN GERİ ALINMASI (m. 143).....	416
KAVRAMLAR DİZİNİ.....	417